

Edward van de Vendel

De dagen van
de bluegrassliefde

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij

2022

Bekroond met de Gouden Zoen 2000 (beste young adultboek) en
met het Beste Fragment uit een Queer Boek 2019.

www.querido.nl
www.edwardvandevendel.nl

☒ Dit boek is ook verkrijgbaar als e-book.

Eerste druk, 1999; tweede druk, 2000; derde druk, 2006;
vierde druk, 2012; vijfde, gewijzigde, en zesde (e-book) druk, 2015;
zevende druk, 2018; achtste en negende druk, 2021;
tiende, gewijzigde druk, 2022

Copyright © 2015 Edward van de Vendel
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Em. Querido's Uitgeverij, Amsterdam.

Omslag Marry van Baar
Omslagbeeld Celina Pereira

ISBN 978 90 451 2741 5 / NUR 284

'We're good friends and it's good to be... you know...
good friends. That's a good thing...'

River Phoenix, in *My Own Private Idaho*

Eerste helft

Tycho had nog nooit gevlogen – maar live en van dichtbij had hij een maanlanding beleefd.

In de boomgaard waar hij werkte om zijn ticket te betalen, had hij Nina leren kennen. Nina had hem na een dagje pruimen dunnen naar haar huis en naar haar kamertje gelokt. Ze waren op haar bed gaan zitten: Nina lachte, Tycho praatte erdoorheen, en toen begon ze zomaar aan de knoopjes van zijn overhemd te voelen. Ze langzaam los te maken, van bovenaf naar onder – alsof ze aftelde tot zero, alsof ze bloemblaadjes van bloemen trok...

Tycho liet de mouwen langs zijn armen glijden. Zijn overhemd viel willoos op de grond. Nina nam de zoom van Tycho's T-shirt en duwde hem omhoog. Hij stak zijn handen in de lucht. 'Help!' zei hij, zenuwachtig. Nina giechelde – en trok haar topje uit. Ze gleden achterover op het bed en legden zacht hun buiken op elkaar. Ze ademden en Nina schoof zijn handen om het sluitinkje van haar bh. Hij frummelde. Zij kuste hem. Toen tilde ze haar bovenlichaam op en liet hem de bh tussen hun lichamen vandaan trekken. Ze bracht haar borsten naar zijn huid. Voor het eerst voelde hij die dubbele druk op zijn gladde lijf. Fluwelen pootjes, die uit leken te klappen als die van een voorzichtig landingsgestel. 1969, dacht Tycho. *First man on the moon...*

Toen hij die avond naar huis fietste, was de nacht niet blauw, maar blank. Als huid.

Ja, de maan gaf licht, zo blank als Nina's huid.

Tycho woonde al jaren in zijn etui. De dagen openden en sloten zich als zijn boekentas. Hij was de gezichtloze leerling, de zoon waar zijn ouders ieder de helft van hun karakter in herkenden. Hij keek twee keer in de spiegel, één keer 's ochtends, één keer 's avonds, en de tijd daartussenin dacht hij niet aan zichzelf.

Tot het eindexamen. Toen vroeg iedereen hem wat hij ging studeren. Wat hij wilde worden. Of hij in de stad op kamers ging. Een tijdlang antwoordde hij: 'Ik weet het nog niet', maar op een middag was hij voor zijn laptop gaan zitten en had zijn naam veertig keer getypt, onder elkaar. Tycho Zeling. Tycho Zeling. Tycho Zeling.

Daarna was hij naar de badkamer gerend om in de spiegel te gaan kijken. Hij zag zijn pupillen terugschrikken. Hij vond zijn neus te klein, zijn lippen te vol en zijn korte blonde haar te weinig enthousiast, alsof het per ongeluk door iemand op zijn hoofd was neergelegd. Hij besloot sterkere shaper aan te schaffen, op vakantie naar Amerika te gaan en dan een jaar lang niet aan school te denken.

Zijn ouders zeiden 'hè?' en 'o' en knikten voorzichtig.

Hij controleerde in de spiegel van de luchthaventoiletten hoe fris zijn haren piekten. Zo was het goed: ze moesten overeind staan en zijn denkende hoofd de weg wijzen naar alle hoeken van de wereld. Hij woelde erdoorheen en liep naar de wc.

Mannen zijn jagers, dacht hij, anders hadden ze hier in de potten geen afbeeldinkjes van vliegen aangebracht. Mikken als oerinstinct, zo'n ouderwets concept.

Op Nina had hij niet gejaagd. Met haar was alles als vanzelf gebeurd. Dat had hem aangestaan. Nina vond zijn ogen mooi en blauw en verwachtingsvol. Ze had ze gevangen met haar laserblik – vanaf de eerste hand die hij haar gaf tot en met hun gezoen. Dat was nog eens een wapen: geavanceerder, graf-

fineerder, gevaarlijker misschien dan dat van hem, de man. Oké, dacht Tycho. Ik, de man.

Hij liep naar een wastafel en keek zichzelf aan. De deur ging open. Snel stootte Tycho de kraan omhoog – handen wassen. Zijn blik schoot door de spiegel. Er kwam een jongen binnen van ongeveer zijn leeftijd en zijn lengte. Donkere haren, bijna zwart, donkere wenkbrauwen ook, en vriendelijke ogen. Hij droeg een felblauw T-shirt en een skinny spijkerbroek. Tycho deed de kraan dicht, draaide zich om en hief zijn handen voor de handdoekhouder. De jongen draaide mee en zei: ‘Hello. You must be Tyko.’

Pruimen dunnen doe je in de zomer. De pruimen zijn nog klein en hard en groen en hangen in een trosje bij elkaar. Je zeult een ladder mee de boomgaard in. Je zet hem bij de eerste boom en klimt naar boven. Je sluit je vingers om een trosje, wriemelt even: vier, vijf pruimen laten los en vallen naar beneden. Geroffel op de grond. Je klimt een stukje hoger in de boom. Je grijpt de ene handvol na de andere. Je klemt je benen om een tak zodat je ook de verre trossen kunt bereiken.

Nina is er ook. Je kent haar niet. De baas zegt: ‘Ik vertrouw erop dat jullie samen alle pruimen doen.’ Hij knipoogt naar je. Nina klimt de linker boom in, jij de rechter. Je ziet haar niet, je ziet alleen maar blad, maar jullie bomen haken met de takken in elkaar. Je praat en praat. De zon schijnt en het waait een beetje zwoel.

’s Avonds werk je door, want dan verdien je meer. Het wordt al donker en je praat en praat. Over van alles. Over school. Over vakantie. Over vriendschap. Over seks. Je durft. Het is alsof het ene woord het andere naar buiten trekt. Alsof je door je eigen woorden wordt verleid. Je gulp schuurt langs de stam. Twijgjes op je huid. Hooikoorts in je buik.

Dan zegt Nina: ‘Ga je mee? Mijn ouders zijn niet thuis.’

Hij had al heel lang willen weten hoe het was. Soms leek het of zijn klasgenoten er voortdurend over wilden praten, maar om de een of andere reden veranderde hij dan liever het onderwerp dan dat hij naar hen luisterde. Een tijdlang maakte hij zichzelf wijs dat seks iets was als autorijles – iets voor de toekomst, voor wie achttien was of ouder. Later vond hij het simpelweg onvoorstelbaar. Hij zag zichzelf echt niet naar een meisje lopen en met glinsterende ogen iets tegen haar zeggen.

Maar Nina had hem bij de hand genomen. Er school een vreemd soort trots in de duwen die hij tegen de trappers gaf, toen hij die nacht naar huis fietste. Hij voelde zich een wijze grijsaard en een jonge ridder tegelijk. Ik ben op de hoogte, dacht hij. Ik weet waar ze het over hebben.

Toen hij thuiskwam lag er een briefje van zijn moeder op zijn kussen: *Je bent laat, geeft niet. Welterusten.*

Hij gooide zijn kleren over de bureaustoel, sloeg zijn dekbed open en hoorde zijn mobiel trillen in zijn broek. Nina belde. Hij nam op.

‘Hoe was je fietstochtje?’

‘Ja, goed.’

‘Ik wou je stem nog even horen.’

‘O.’

‘En ik wou nog zeggen dat het heel bijzonder was, vanavond.’

‘Vond ik ook.’

‘Hoe voel je je?’

‘Goed. Een beetje moe.’

‘Ik ook. Ik lig hier en ik denk aan je.’

‘Ja. Wat lief.’

‘Lig jij ook?’

‘Ja.’

‘Oké dan.’

Tycho gaapte, hij kon het niet tegenhouden. ‘Ik ga denk ik

slapen. Welterusten hè? En eh... dank je wel.'

'O, oké, Tycho. Ja, ik ook. Welterusten dan maar.'

Zijn ouders gingen voor de negentiende keer naar de camping in Southampton. 'Nee,' had hij gezegd, 'ik ga niet mee.' Hij wilde naar Amerika. Hij zocht op internet, stuurde een mail naar de website van een internationaal kinderkamp, werd geselecteerd en ontving een brief uit Knoxville, Tennessee: *Dear Tycho, welcome to our Little World Organization. It's gonna be great!*

Oliver Kjelsberg uit Gjøvik, Noorwegen, had ook zo'n brief gekregen. Hij had Tycho's naam onthouden en hem herkend aan het logo op zijn shirt. Nu zaten ze naast elkaar op Schipholstoelen en Oliver sprak Engels met een grappig accent. Zijn zinnen waren kort en helder. Er scholen melodietjes in, en toen hij over voetballen begon vulde hij zijn woorden aan met handgebaren. Hij liet zijn vingers cirkels en curves trekken. Voor wie toevallig langskwam had het luchtwiskunde kunnen zijn, maar Oliver probeerde Tycho uit te leggen dat voetballen een vorm was van abstracte kunst.

'It's the lines, you know? De linies. Kijk – hier loopt Frank de Boer.'

Hij sloeg met zijn vuist op tafel.

Bam, daar stond hij. Frank de Boer.

'Hier staan de anderen.'

Bam, bam, bam, een half elftal bij elkaar.

'En dan is hier – een lege lijn.'

Zijn wijsvinger beschreef een kromme tussen drie, vier tegenstanders.

'Net een tunnel, zie je wel? En Frank de Boer ziet aan het eind ervan nog niemand staan, maar hij weet dat Jari Litmanen daar binnen een tel of twee zal zijn. En Litmanen sprint naar het denkbeeldige einde van de tunnel en is er

net op tijd om de bal aan te nemen. Zie je?’

Tycho zag het, maar er liepen nog wat spelers op de tafel.

‘Dat is Laudrup, ken je die? Hij rent naar voren en tikt in-tussen drie, vier keer de bal mee aan zijn voet. Dan speelt hij af, en daar – kijk, hier – staat dan de spits. Of deze. Of die hier.’

Tycho keek naar Oliver. Zijn ogen schitterden. Zijn handen spreidden zich, alsof er links en rechts een voetbalcup in lag: ‘Ik geloof nog niet dat ik hier ben. In Amsterdam! De stad van Ajax! Ik hou van Barcelona, maar ik hou ook van Ajax.’

‘Ik weet bijna niks van voetbal,’ zei Tycho. ‘Maar als jij me opzoekt na het kamp, laat ik je de stad zien. En het stadion.’

‘Deal!’ zei Oliver en stak een hand uit. Tycho liet zijn vingers tikken tegen die van Oliver en keek hem aan. Ogen die glommen als ballen op nat gras.

Het vreemdste en indringendste gevoel dat hij de weken voor hij wegging gekend had, was dat hij ingenomen was. Als een dorp in oorlogstijd. Nina had zich opgeteld bij hem: een tandemgevoel, alsof er onophoudelijk een ander in zijn rug meefietste.

Ze stuurde hem in de dagen na hun eerste nachtelijke telefoontje een vloed aan berichten. Als hij niet snel genoeg antwoordde, schreef ze: ‘Bel me even.’ Of ze belde zelf. Onder het eten, bij zijn oma, één keer zelfs toen hij op de wc zat. Dan begon ze meteen te praten. Dat ze zo verliefd was. Dat ze trots was dat hij van haar hield. Dat ze hem mooi vond. Dat ze zichzelf mooi vond. Dat ze altijd aan hem dacht. Dat ze het haar familie had verteld. Dat de stomste liefdesliedjes allemaal fantastisch waren, allemaal zo waar. Dat ze hem veel vaker wilde zien. Of ze naar hem toe kon komen.

Tycho kreeg steeds meer behoefte om te remmen, maar Nina ging maar door. Tycho wist niet wat hij erbij voelde, hij voelde van alles door elkaar: trots en opwinding en afstand, ir-

ritatie en interesse, medelijden, boosheid en verbazing en benauwenis. En dat alles draaide in zijn hersens als een rad van avontuur. Toen het eindelijk, nadat hij zijn besluit genomen had, tot stilstand kwam, voelde hij alleen nog rust, vastberaden rust.

Hij liet haar komen. Weer een avond, weer een kamertje – maar nu het zijne. En meteen nadat ze was gaan zitten, had hij er een einde aan gemaakt. Hij had ertegen opgezien, maar er schoten zomaar woorden in zijn mond.

Ze hilde. Hij pakte zakdoekjes. Ze ging.

Toen ze op haar fiets stapte zei ze: ‘Klootzak, had je dat niet gewoon over de telefoon kunnen doen?’

Tycho wist niet wat hij terug moest zeggen. Hij snapte dat ze boos was, en hij had ook het idee dat er iets mislukt was, iets wat leuker had kunnen aflopen, maar tegelijkertijd was hij zo ontzettend opgelucht.

‘Wie was dat?’ vroeg zijn moeder. ‘Had je iemand op bezoek?’

‘Niemand,’ zei hij, ‘niemand!’ en nam drie, vier stappen tegelijk omhoog – de trap op naar zijn kamertje.

Ze liepen door de slurf naar hun vliegtuig en werden opgevangen door een groepje stewardessen. Terwijl Tycho alleen nog maar hun glimlach had gezien en zocht naar zijn stoel, hoorde hij achter zich Oliver zeggen: ‘Hello, is het vliegtuig vol? Denkt u dat ik naast mijn vriend kan zitten?’

Een van de stewardessen zei: ‘Kijken wat we kunnen doen’ en lachte. Oliver lachte terug en voor ze het wisten stond er een welwillende dame voor hun op, schoven ze hun tassen in de bagagebakken en gingen zitten. Naast elkaar.

‘Zo. Afgesproken?’ lachte Oliver.

Tycho dacht dat hij de stoelenregeling bedoelde, maar Oliver stak nog een keer zijn hand uit: ‘Friends?’

Tycho greep de hand en zei: ‘Of course.’ Er schoot iets

roods over zijn wangen, want dit had hij te snel gezegd, maar Oliver begon alweer te lachen. Als een aanvoerder die voor het spel een arm om de schouder van zijn tegenstander slaat.

‘Een jaar niets,’ zei Tycho. ‘Werken. Of iets anders. En daarna studeren. Nederlands misschien.’

‘Fysiotherapie,’ zei Oliver, ‘als ik een plaats krijg. Voor profvoetballer ben ik te oud. Dan hadden ze me al moeten ontdekken.’

‘Hoe graag had je dat gewild?’

‘Weet niet. Soms ontzettend graag. Maar ik heb een groot toernooi laten schieten voor deze Little World. Ik had geen zin om eerst drie weken thuis te zitten, met een moeder op safari en een vader plat onder de Spaanse zon.’

Het groepje stewardessen verspreidde zich over de gangpaden en begon daar min of meer synchroon naar de nooduitgangen te gebaren. Daarna volgde nog een nummer met een zwemvest.

‘Kijk,’ zei Tycho tegen Oliver. ‘Ballet.’

‘Shut up,’ zei Oliver. ‘We gaan.’

Langzaam taxiede het vliegtuig naar de startbaan.

Op de top tien van mensen met wie Tycho makkelijk contact maakte stonden vrouwen rond de dertig, veertig bovenaan. Gevolgd door kleine kinderen. Daarna kwamen meisjes en oude mensen en later, heel veel later pas de jongens.

Op de laatste plaats, met afstand, stonden volwassen mannen. Dat had hij al als kind. Als hij bij iemand uit zijn klas ging spelen, dan vroeg hij de moeders naar hun werk en meestal kreeg hij snoep en complimentjes. De vaders probeerde hij te vermijden.

Natuurlijk was dat later simpeler geworden. Nu stond hij in de pauze wel bij de jongens in het fietsenhok, maar toch, hij was een van de weinigen die ook vaak op de trappen voor de

school te vinden waren. Daar mengden zich de groepen, maar de meisjes waren veruit in de meerderheid. Ze praatten over wat hij aanhad, over wat hij met zijn haar had gedaan. In ruil legde hij van tijd tot tijd een arm om hen heen. Dan kriebelden hun lange haren op zijn huid.

Maar deze Noorse jongen, deze Oliver, leek zich te onttrekken aan elke categorie. En als het ontstaan van een sterke vriendschap tijd en ruimte nodig heeft, dan hadden Oliver en Tycho aan een paar kilometer hoogte en een uur of zesenhalf, zeven genoeg: toen ze in Atlanta moesten overstappen, renden ze naast elkaar de ondergrondse in alsof ze al een leven lang samen hadden rondgereisd.

De Little World Organization was begonnen in de dromen van een lieve oude dame. Ze droomde van kinderen uit alle landen die glommen van plezier en alleen nog maar aan spelen dachten. Die, als ze volwassen zouden zijn en minister, ambassadrice of sergeant-majoor, hun dagelijkse werk zo af en toe eens onderbraken om aan hun vroegere internationale vriendinnetjes en vriendjes terug te denken. En aan vrede.

Op een dag had die bevlogen oude dame een organisatie opgericht: de Lwo. Eerst was het niet meer dan een groepje enthousiastelingen, maar inmiddels waren er in allerlei landen navolgers. Elke zomer werden veertig, vijftig Little World-kampen gehouden, verspreid over de wereld. Naar elk kamp kwamen tien internationale delegaties: twee jongens en twee meisjes, ieder tien jaar oud, met een leider of een leidster.

Er was een staf – drie mensen uit het gastland die de boel organiseerden – en er waren vier ‘junior assistants’ van een jaar of achttien, hulpjes: Tycho, Oliver en twee nog onbekende meisjes uit de States.

Allemaal samen zouden ze een maand vakantie houden.

Een miniwereld spelen, waar alles goed was, iedereen oké, en waar ze vriendschap vonden die de grenzen oversteeg.

Ze hoorden gezang en gelach. En toen de deuren openzochten – de deuren naar de aankomsthal, de deuren naar hun Little World – zagen ze een groot gezelschap dat zich opgesteld had als een koninklijke familie op een balkon. Er werd naar hen gezwaaid.

Maar toen Oliver en Tycho drie, vier stappen verder zetten, viel het hele comité uiteen: iemand nam hun koffers over, handen werden om hun nek gelegd en razendsnel werden ze voorgeleid aan een drietal dat de kern vormde van de groep. Drie donkerpaarse polo's met in witte letters *Knoxville's Little World – The Staff*. Een vrij kleine vrouw van midden veertig ('Hi! My name is Carol!'), een lange, dunne jongen met een baard ('Hello guys, I'm Gary') en het staatshoofd, de dikste en de sterkste van de drie, die hen een voor een geconcentreerd omhelsde. 'Welkom,' sprak hij, 'welkom in Amerika. Ik ben jullie campdirector. Zeg maar John.' Hij lachte zoals mannen lachen die zich ergens verantwoordelijk voor voelen, trots en vastberaden en een tikkeltje bedroefd. Zijn haar was dun. Hij droeg een button met de tekst: *They Tell Me I'm The Boss*.

'Iets eten?' zei Gary. Ze knikten en werden naar een Burger King gebracht, waar aan een lange tafel meer zojuist gearriveerde gasten zaten – leiders uit verschillende landen, Denemarken, Ierland, Uruguay. De kinderen die ze hadden meegebracht waren door gastgezinnen opgehaald. De eerste dagen zou het kamp alleen maar door volwassenen bevolkt worden. Ter voorbereiding. Ter kennismaking. Tycho ging aan tafel zitten en Oliver schoof naast hem. Ook al was er bij de anderen meer plaats.

Ze reden in een *airconditioned van* en net zo slordig als hun koffers in een andere wagen geladen waren, zaten en lagen ze

nu tegen elkaar aan. Er was niet genoeg plaats. Oliver zat half op een Mexicaanse schoot en over Tycho's schouders hing een arm uit Martinique.

Gary reed en hield de conversatie gaande. Iedereen was moe, maar ze probeerden toch te reageren op de dingen die hij over Knoxville zei, over de *city ball*, het baseball team, over de veel te hoge boetes die je kreeg wanneer je snoeppapiertjes uit je auto op de snelweg smeed. En als vanzelf begonnen ze elkaar te vragen hoe dat in hun respectievelijke landen was, terwijl de airconditioning hun internationale adem mengde tot die van een groep. De groep bij Gary in het busje, die toen ze aankwam weer moest mixen met de groep die eerder op de dag gearriveerd was en de locatie al verkend had: een middelbare school, leeg vanwege de zomervakantie.

De meeste aandacht in de bus was uitgegaan naar Yoshiyuki, de leider uit Japan.

'Yoshi. Zeg maar Yoshi,' zei hij, dus zeiden ze Yoshi. Hij was degene die, hoewel hij aanvankelijk zo verlegen en extreem beleefd leek, met iedereen een gesprekje begon.

Dagen later, toen Oliver en Tycho 's avonds voor het slapengaan bespraken wat ze wie hadden zien doen, realiseerden ze zich dat Yoshi, door zijn vriendelijkheid, hen allemaal aan elkaar had gelinkt. Hij vroeg nog eens hoe je heette, nog eens waar je vandaan kwam, wat je leuk vond om te doen, en daarmee gaf hij hen allemaal, in zijn spoor, de gelegenheid om gezichten aan namen te verbinden.

Toen iedereen aangekomen was, dronken ze samen cola in de kantine – de tien leiders, de junior assistants en de staf. Campdirector John ging staan. Hij wachtte. Het werd stil. Hij lachte en zei: 'Vrienden!'

Hij hield een toespraak over 'teamwork', over 'trust' en over 'love'. Hij legde uit waarom dit kamp speciaal zou zijn

en zei dat Carol, Gary en hijzelf al wisten dat ze deze weken nooit zouden vergeten. Iedereen was stil. De meesten zaten naar de glaasjes op het plastic tafelkleed te staren. Of naar hun vingertoppen. Of de vingertoppen van een ander. Maar hoe meer de campdirector sprak van ‘spirit’ en van ‘fun’, hoe meer ze allemaal begonnen op te kijken. De campdirector wist hoe je met woorden vuur kon maken. En dat er op een vuurtje brandhout moest, want aan het einde van zijn toespraak kondigde hij een party aan. Die avond, rond het zwembad van de voorzitter van Knoxville’s LWO-bestuur.

Iemand riep ‘Yeah!’ en sommigen begonnen zelfs te klappen.

‘O ja,’ zei John, ‘en we leveren alle mobieltjes in. Zoals jullie al wisten dus. Om de dag kunnen jullie ze bij free time even terugvragen. In de Little World doen we aan écht contact.’

Hij grijnsde. Ja, ze wisten het. Er was een noodnummer voor ouders die dringend contact op moesten nemen, maar dat gold meer voor de kinderen dan voor de juniors. Tycho had zijn vader en moeder beloofd af en toe een berichtje te sturen, maar ze wisten dat hij niet de hele dag boven zijn mobiel hing. Dat deden ze zelf ook niet. Bovendien zaten ze op een camping met slechte dekking.

‘Go!’ zei John – en iedereen pakte zijn koffer en ging op zoek naar een bed.

Oliver en Tycho sliepen samen in een voorraadkast.

De kamers waren op. De twintig jongetjes van tien die overmorgen kwamen, zouden slapen in het handenarbeid-lokaal. In de achterwand van dat lokaal zat een deurtje naar een opbergruimte vol met pottenbakkersschijven, krukjes, schroevenkastjes, tangen en een weefgetouw. Nu stond er ook nog een stapelbed. Oliver mocht boven. Tycho keek van onder naar een hemel van matras.

Tycho verdeelde de ruimte in de smalle klerenkast. Oliver stond vrouwen uit een overhemd te trekken. ‘Wat vind je van ze?’ vroeg hij.

‘Van wie?’ zei Tycho.

‘Van de meisjes.’ De Amerikaanse meisjes, Sherylen en Donna, waarmee ze junior assistants zouden zijn.

‘Ja. Leuk. Ze zien er wel leuk uit. Donna lijkt me wel aardig. Dat is iemand met wie je kunt praten.’

‘Ik denk dat we het best oké zullen hebben, met z’n vieren.’

‘Ja,’ zei Tycho. ‘Ja.’

De leidsters zaten bij elkaar. Alleen Josine, de leidster uit Martinique, trok met Carol baantjes in het zwembad. De leiders stonden rond de barbecue. De tacobar was leeg. De campdirector en Gary dronken whisky met de voorzitter uit glazen met een blokkentorentje van ijs.

Oliver en Tycho zaten op de duikplank. Sherylen – lang, bruin haar en wimpers die andere mensen alleen in beauty-advertenties hebben – en Donna – lang en levendig, met een gezicht dat uitnodigde tot het vertellen van geheimen – dreven eromheen. Maar wie elke vijf minuten even naar hen keek, had kunnen turven hoe vaak deze samenstelling wijzigde – Oliver en Tycho nat, de meisjes droog en later ook gemengd. De voorzitter had badjassen voor hen laten halen, die af en toe aangetrokken werden om ze even later weer uit te kunnen doen.

‘Onze junior assistants kunnen het wel aardig met elkaar vinden,’ lachte John de campdirector en de echtgenote van de voorzitter vond alles *cute*.

Het werd laat. Er waren fakkels aangestoken en het zwembad bleek van onderen belicht. Yoshi was in slaap gevallen. De campdirector had hem samen met wat anderen teruggebracht. Nu werd er hier en daar gekeuveld. Ergens in het huis

zat Gary op een gitaar te spelen. Er waaiden halve liedjes door het raam.

De nacht was warm. Oliver had ligstoelen ontdekt. Ze hadden eerst gestoeid om wie mocht liggen – het waren er maar drie – maar toen had Sherylen er een weggezet en zich met Oliver tussen de leuning van ligstoel nummer twee geperst. Donna had de hand van Tycho vastgepakt en hem omlaag getrokken naar de andere. Niemand keek, en iemand vond een groot kartonnen pak wijn in een tuinschuurtje.

Tycho kon zich wat er daarna gebeurd was later niet meer goed herinneren. Er zweefden stukjes film in zijn hoofd: gefluister in zijn oor, Donna's zachte haren, Oliver en Sherylen die zoenden, een tuinhuisje en Carol die een zaklamp in haar handen had en zei dat het al laat was. Instappende voeten. Lichtjes langs de weg. Hun voorraadkast. Zijn vingers in elkaar gehaakt om Oliver een opstapje te geven naar het stapelbed. Gegiechel. Het kussen, dat zo lekker koel was. Daarna niets.

Toen Tycho wakker werd en zijn hoofd begon te voelen, zag hij Oliver, die stond te kotsen in een plastic zak. Zijn dunne benen staken wit en rillerig zijn onderbroek uit. Na drie keer spugen draaide hij zich om en zei: 'Sorry.'

'Maakt niet uit,' zei Tycho, 'al die wijn.'

'Ja,' zei Oliver, 'de wijn. Of de hele avond.'

'Niet normaal, gisteren, dat drinken van ons,' zei Tycho, 'dat doe ik anders nooit. Jij wel?'

'Nee. Bijna nooit. Sporter, weet je wel.'

Hij moest lachen, maar verslikte zich. Er schoot een straaltje vocht over zijn kin. Tycho gooide hem een handdoek toe.

Toen roffelde er iemand op de deur, en hoorden ze de veel te wakkere stem van Gary: 'Ontbijt!' Oliver en Tycho kreunden precies tegelijk en lachten om het stereo-effect.

In de gangen van de school hingen portretten van geslaagde ex-leerlingen. Op weg naar de eetzaal dacht Tycho in een flits dat Nina hem aankeek vanuit een van de lijsten. Nina, dacht hij, hier? Maar daarna was hij de ontbijtzaal ingelopen en had hij Donna gezocht. Ze kwam niet naast hem zitten. Ze fluis-terde met Sherylen. Tycho keek om zich heen. Oliver zat bij de campdirector.

Hijzelf was met Brahim uit Egypte in gesprek geraakt. Voor de school lag een klein atletiekstadion: een sintelbaan-tje en een minitribune, acht of negen banken hoog. Brahim was er al geweest. Hij had gejogd. Brahim vroeg hem waarom hij niet at, maar toen hij wilde antwoorden hoorden ze Carol door de intercom. 'Tijd voor de vlag. Verzamelen bij de paal.'

O ja, de vlaggenmast. Tycho wist de woorden van het lied niet meer. Ze hadden het in Nederland maar nauwelijks ge-oefend. Hij wist nog wel hoe je moest staan: een wijde cirkel om de paal, armen gekruist, rechts over links en dan de hand pakken van degenen die naast je stonden. Voeten stevig op de grond en hoofd rechtop. Kijken naar de paal waarin de vlag gehesen werd. En zingen.

*Take a lesson, take a friend.
In these valleys, in this land.
Here we stand and think and talk.
Take a journey, take a walk.*

*Little world of me and you,
Let this world be bright and new.
All of us can feel at ease
spread the joy and
spread the peace!*

Tycho keek de kring rond – voorzichtig, niet te snel, want zelfs zijn blik verplaatsen deed al zeer. Hier sta ik, dacht hij,

en ik weet al niet meer hoe mijn eigen kamer thuis erbij ligt. Ik verwar Nina's gezicht al met dat van een wildvreemde. Zo simpel gaat dat dus: de ene wereld verruilen voor de andere. Als je maar meeloopt, meevliegt, meedrinkt.

Donna, die toch naast hem was komen staan, zomaar, bijna per ongeluk, kneep in zijn hand. Waarom? Om wat ze zongen? 'Of me and you'? Wat was er gisteravond eigenlijk precies gebeurd? Tycho zocht in zijn geheugen, maar het bonzen in zijn hoofd overschreeuwde alles wat hij vond. Het was dat licht. Die felle ochtendzou. En wat er gisteravond was gebeurd – of niet gebeurd. Het tempo waarin alles ging. En dan dat lied.

Ze konden bij hun telefoons en Tycho stuurde: *Alles goed hier. Carol heeft de leiding over de juniors, ze is een staffid, heel aardig. De andere assistant, Oliver, uit Noorwegen, is great. Dat zeggen ze hier steeds: great. De meisjes zijn ook leuk. Hoop dat het goed is in Southampton, bye vanuit de States.*

Hij kreeg terug: *Great. Have fun.*

Zijn moeder had vast nog meer willen schrijven, maar Tycho wist dat ze niet van typen op haar mobiel hield. En dat er dus weinig bereik was, daar op de natuurcamping.

X, schreef hij.

X, schreef ze.

Carol kwam met opdrachten en Tycho, Donna, Sherylen en Oliver moesten aan de slag. Het ene klusje tikte tegen het andere, als bij een rij dominostenen. De uren vielen om en Carols lijstje raakte langzaam leeg gestreept. Tycho's hoofdpijn was uiteindelijk verdwenen. En of hij wou of niet, er kwam een vreemd soort vrolijkheid voor in de plaats. Gisteravond was voorbij. Geen knipogen meer en geen geflikflooi aan de zwembadrand. Hij leerde Donna 'ggoeiemorgen' zeggen en met Oliver deed hij een wedstrijd wie-kent-er-zijn-volkslied-uit-het-hoofd.

Ze zaten waterijsjes te eten, toen er leiders gingen lopen. Buiten kijken. Nog eens lopen. Kletsen – steeds iets harder, als een stijgend lijntje in een koortsgrafiek: de kinderen! Het leek wel of het veertig presidenten waren die over tien minuten uit gastgezinauto's zouden komen stappen. Besmettelijke kriebels, want ook de juniors begonnen te bewegen. Oliver rende naar de atletiekbaan heen en weer, gewoon maar om wat te bewegen, en Sherylen en Donna lachten hem vriendelijk uit.

Tycho moest nog iets doen. Iets vragen. Er was iets waar hij zeker van wilde zijn. Hij vroeg of Donna even met hem mee wou komen.

‘Waarom?’ zei ze.

‘Kom even mee,’ zei hij.

Buiten, lopend in de felle zon, zei Tycho: ‘Wat is er gisteravond tussen ons gebeurd?’

‘Er is niks gebeurd,’ zei ze, ‘niks waardoor we nu geen vrienden zouden kunnen zijn. Gewone vrienden. Ik heb een vriend, weet je.’

Tycho hield zijn pas in en begon te lachen. Stom – dat lachen, dacht hij. Maar hij lachte.

Donna schoof haar zonnebril omhoog en keek hem aan. Mooie grijze ogen. Zachte haren. Sproeten. Kuiltjes in haar wangen. Hij lachte vriendelijk terug en even later dacht hij: nee, natuurlijk is er niets gebeurd. Ik wist het wel. Ik wou alleen weten of zij dat ook wist. Terwijl ze terugliepen tikte hij met twee vingers tegen haar wang. Donna deed een uitval naar zijn haar.

De deuren van hun auto's klaptten dicht: gastvaders, gastmoeders voor een dag of twee. Van kinderen die ze misschien niet eens hadden verstaan. Toch werd er overal met kussen en knuffels tot ziens gezegd. De leiders waren blij, de kinderen geïmponeerd. Tycho, Sherylen, Oliver en Donna liepen tussen alles door. Ze sjouwden met tassen. Schudden handjes.

Campdirector John en Carol praatten met de gastgezinnen – hartelijk bedankt, en hebben jullie nog een plaatsje vrij voor weekend twee?

Tycho hielp een aantal jongetjes met uitpakken. De meesten waren alweer weg: hadden hun tassen op een bed gekwakt, waren drie keer door het slaaplokaal gerend en meegegaan met Oliver en met Brahim. Naar buiten, naar het veld. Hun eerste internationale potje voetbal.

Half zeven: avondeten met het hele kamp. Er was zoveel te zien, zoveel te horen. Tycho's aandacht zoomde in en uit. Hij stond met Oliver achter de keukenbalie aardappelpuree op borden te scheppen. Hij keek van kind naar kind, naar wat zijn eigen handen deden, naar wat er verderop te zien was in de eetzaal. Daar deelde de rij van kinderen zich op in groepjes, een voor een een tafeltje bezettend door borden neer te persen en stoelen met getoeter aan te schuiven. Woorden hoorde je, in allerlei talen. Er was geschitter van bestek. Zoveel stemmen, zoveel kleuren.

Maar van dichtbij waren het gewoon gezichten. Handen. Halzen. T-shirts. De Zweedse kinderen waar Tycho bij aan tafel zat waren opgewonden. Ze schoven op hun stoelen, schrokken, schreeuwden en dat alles tegelijkertijd. Tycho praatte met hun leider en met hen, zo'n beetje om en om. Hij probeerde te verhinderen dat ze met bonen gingen schieten.

Hij zocht naar Donna. Die vlocht een paardenstaart bij een van de Uruguayaanse meisjes. Oliver zat bij de Ieren. Paddy heetten allebei de jongens, Paddy One en Paddy Two, en Oliver zat zeker over buitenspel te praten: Tycho zag de vingers van zijn vriend een voorzet geven in de lucht.

'Oh no, you don't!' – nog net op tijd kon Tycho een lepel grijpen, die op weg was naar de aardappelpuree van iemand verderop.

De avond kwam, en weer met nieuwe taferelen. Kinderbenen – tot een driehoek opgetrokken, liggend op de grond, opgevouwen onder achtersten of uitgestrekt zodat er bijna iemand over struikelde. Alle jongens en meisjes zaten op de tegels van de gemeenschapsruimte. Ze leunden op elkaar en op hun leiders.

Campdirector John begon een nieuwe toespraak, af en toe onderbroken voor vertaling. *Friendship, love and understanding* – de ondersteunende gebarentaal bleek bij alle leiders ongeveer gelijk. Daarna trad Carol op. Ze deed iets grappigs met een puntzakje confetti – Tycho had er geen oog voor, want Sherylen schreef letters op de rug van Oliver en Tycho wilde weten welke. En waarom.

Nog even zingen, dan de vlag, de Little World Song, armen kruisen, zo ja, rechts dus over links en daarna welterusten en goodnight. Lichten op de zalen uit om even over tien. Gejoel dat uit de slaaplokalen klonk. Twee leiders die de meisjeszaal bewaakten, twee die van de jongens. En in de leaders' room de andere leiders bij elkaar, ontspannen, Coke en Mountain Dew en Dr. Pepper drinkend uit de frisdrankautomaat die Donna en hijzelf bedienden. Oliver en Sherylen waren ergens buiten. Waar, dacht Tycho, waar?

Het werd later en iedereen zag dat de Deense leidster met de leider uit Uruguay begon te zoenen. Tycho hoorde Carol zeggen dat elke Little World zijn liefdespaartjes kweekte. Hij ging naar bed. Hij had behoefte om alles van deze dag te bespreken. Met Oliver. Maar die lag ongetwijfeld ergens in het maanlicht.

Laat toch, laat maar, sloften Tycho's voeten door de gang.

Alle jongens sliepen. Er woeien heuveltjes van adem door hun slaaplokaal. Tycho liep voorzichtig naar de voorraadkast. Hij deed het grote licht niet aan.

'Hai!' zei Oliver. Hij lag gewoon op bed. Zijn ogen open.

‘Hai,’ zei Tycho. ‘Slaap je niet?’

‘Kon niet in slaap komen.’

‘Je hebt je zeker te druk gemaakt?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Buiten?’

‘Ja. Zoiets.’

Tycho wist niet zeker of hij het wilde horen. Hij trok zijn T-shirt uit. Vreemd gevoel, wanneer je wist dat iemand naar je keek.

‘Ik ben niet met haar naar bed geweest, als dat is wat je bedoelt.’

Tycho knikte en ging zitten.

‘Oké,’ zei hij, ‘oké,’ en wachtte af.

Oliver sprong van het hoge bed en ging naast Tycho zitten – benen wijd, de ellebogen op de knieën, handen die alvast gebaren maakten. Alsof de lucht gekneed moest worden voor hij zeggen kon wat hij bedoelde.

‘Weet je, ze wilde wel. Ze wilde echt.’

‘En jij?’

‘Ik niet. Ik bedoel – ik mag haar wel. Maar niet op die manier.’

‘En heb je dat gezegd?’

‘Kreeg ik de kans niet voor. We gingen eventjes naar buiten en we kletsten wat en toen wou ze opeens dat ik haar vasthield.’

‘Wow. En toen?’

‘Toen ben ik weggelopen.’

Tycho’s hoofd begon te gloeien. Niet van schaamte. Nee, dat wist hij zeker. Maar de echte reden kon hij niet bedenken, want het schreeuwde in zijn hoofd, zoals voetballers schreeuwden na een goal. Maar zoals voetballers meteen na het gejubel weer positie moeten zoeken omdat de wedstrijd verdergaat, zo belandde Tycho razendsnel met beide benen op de grond – hij zat naast Oliver en Oliver had een pro-

bleem en kwam bij hem, zijn vriend, om raad.

‘Maar gisteren, toen we bij het zwembad lagen, toen heb je haar toch gekust?’

‘Ik denk van wel. Zo’n beetje dan. Zij kuste mij. En ik had te veel gedronken.’

‘Ik ook. Ik kon de achterbank van Gary’s auto niet meer vinden.’

‘Klopt. En daarna moest je mij het bed in helpen.’

Ze lachten allebei. ‘Die koppijn is het ergste.’

‘Afgrijselijk! Ik heb al drie aspirines op.’

‘Waar heb je die gehaald?’

‘Uit mijn tas. Mijn moeder had ze ingepakt.’

‘Ach. Je moeder...’

‘Geen woord over mijn moeder! Liever een bezorgde moeder aan mijn kop dan dit gebonk.’

Ze giechelden en Oliver verhuisde weer naar boven. Tycho trok zijn jeans uit, kroop zijn slaapzak in en deed het kleine lampje uit. Het gloeien van zijn hoofd was minder geworden – alsof het praten over aspirines hem geholpen had. Hij fluisterde ‘godnatt’ en Oliver zei ‘welterusten’ – dat hadden ze elkaar ergens boven Engeland, ontzettend lang geleden, geleerd. Daarna draaide hij zich om, alsof hij alles van de afgelopen dag de rug toekeerde.

Maar nee – hij viel nog niet in slaap. Gedachten piekten over-eind, als voetbalgras een uurtje na de wedstrijd. Hij bedacht dat hij zijn vriend niet had geholpen. Hij had alleen geluisterd, niets gezegd. Hij had hem niet over Donna verteld. Niet over zichzelf. Niet dat hij blij was dat hij Oliver niet hoefde te delen. Dat Oliver beschikbaar was. Hij bedacht dat het volgen voor het kamp zou kunnen hebben als Sherylen en Oliver niet goed meer konden samenwerken. En dat hij dat misschien met Donna moest bespreken. Misschien ook niet. Dat het kamp hem eigenlijk geen bal kon schelen.

Daarna viel hij toch zo'n beetje in slaap. Totdat hij wakker schrok, omdat er in zijn hoofd een vergelijking was ontstaan – dat dagen zijn als trekvogels: ze vliegen allemaal dezelfde kant op, maar sommige volgen een eigenzinniger koers dan andere en bepalen zo de route van de rest.

Dat deze dagen zulke dagen waren.

De volgende ochtend gingen ze zwemmen. Iedereen werd in een autobus geladen en naar de swimming pool gebracht. Algauw doken de snelsten van de lage en de stoersten van de hoge. Tycho ook. Hij hield van water, al was dit even wennen.

Ze moesten een genummerd plastic mutsje op en aan de badrand stond een hoge stoel. Daar zat een badmeester die alles controleerde – bij het minste of geringste schreeuwde hij een schorsing, 'three minutes out, five minutes out'.

Ze zwommen al een uur. En toen, opeens, begon er onge- vraagd van alles te gebeuren.

Oliver liep weg. Hij zei dat hij zich aan ging kleden. Waarom? Had hij geen zin meer? Tycho wilde vragen waar hij heen ging, zeggen: blijf nou even, wacht nou even – maar de meisjes uit Japan trokken hem de trappen naar de glijbaan op. Nadat hij naar beneden was geroetsjt liep hij het zwembad uit. Alleen maar om te zien waar Oliver naartoe ging. Om hem misschien nog eventjes te spreken. Om desnoods gewoon naar de wc te gaan.

Bij de uitgang van het zwembad was één grote douche- ruimte. Daar moest je doorheen, wilde je de kleedkamers bereiken. Badkleding uit en afspoelen verplicht, dames bij de dames, heren bij de heren.

En daar zag Tycho wat hij zag.

Oliver stond midden in het douchelokaal. Alleen. De zon scheen door de bovenramen. Schuin over duizend witte tegeltjes lag een baan van licht. En midden in dat licht, tussen rijen regenende sproeiers, linksom negen, rechtsom negen, liep het water over Oliver's gezicht. Hij had zijn ogen dichtgedaan. Zijn haren plakten om zijn hoofd. Zijn borst, zijn buik, zijn benen waren een rivier. Hij had zijn zwembroek uitgetrokken – die hing nog aan een vinger van zijn hand – en zo, zo bloot, zo simpeltjes, zo trots, zo zonder schaamte, zo tevreden, stond hij te genieten van het hete water.

Alsof iets of iemand plotseling zijn hoofd tussen twee warme handen had gevangen, zo voelde Tycho zich. Alsof er een blik zilververf over zijn lichaam was gegoooid.

Shit, dacht Tycho, shit.

Hij kon niks zeggen. Hij kon niks doen. Hij kon alleen maar achteruit, voetje voor voetje, hak voor hak, en na een metertje of drie moest hij zich omdraaien, een aanloop nemen en de grootste plons veroorzaken die dit zwembadje in tijden had gezien.

Meteen sprongen er jongens op zijn nek. Hij greep ze bij hun middel en slingerde ze alle kanten op. Ze gilden. Iedereen werd opgewonden vrolijk. Wild. Hij smeed met kinderen en schreeuwde. Wegens onvoorzichtigheid werd hij het zwembad uit gestuurd en daarom rende hij onder de sproeiers door naar ergens waar hij eventjes alleen kon zijn – natuurlijk, de wc.

Daar stond hij. Hijgend, met zijn handen om de bovenrand van de wc-deur. Een tijdlang. Een, twee, drie, vier minuten? Zijn adem werd weer regelmatig, tot zijn lijf ineens de grootste haast kreeg om zijn zwembroek uit te trekken – vlug vlug, zijn voeten opgetild, weg, weg, weg, de hoek in en daar stond hij en zijn vingers sloten zich om alle opwinding zijn lichaam uit te laten springen.

Trillend was hij naar zijn kleedhokje gegaan. Daar zat hij nu, zijn hoofd een beetje naar beneden. Hij had de grote, zachte handdoek omgeslagen. Hij rook de wasverzachter die zijn moeder had gebruikt – haar troost reikte zelfs tot hier in Knoxville.

Het raasde in zijn hoofd. Vroegere gedachten, dromen, fantasieën, dingen die hij had gelezen, had gevoeld: er woei van alles door elkaar. Aan zijn vader dacht hij. Aan zijn moeder. Nog eens aan zijn vader. Aan zijn vrienden. Aan een brugklasvriendje. Aan een leraar. Aan twee of drie bekende mensen. Een presentator. Aan de zanger van een jongensgroep. Aan een oom. Aan Nina. Donna. Maar onder, tussen, over alles heen dacht hij aan Oliver. Aan hoe hij daar gestaan had, als een waterval, een rots. Hij zag weer voor zich hoe hij hem ontmoet had – achterwaarts, via een spiegel. Toen had hij het waarschijnlijk al gevoeld. En een brede glimlach schoof diep van binnenuit over Tycho's lippen.

Mannen, dacht hij. Jagers.